

เทศน์เช้า วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๘

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว! ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ ธรรมะเป็นของสูงส่ง เป็นของสูงส่งจนเรามองว่านิพพานสุด
เอี่ยม มันเหนือโลกเหนือสงสารไป บอกธรรมะเป็นธรรมดาๆ ถ้าเป็นบาลีบอกธรรมะเป็น
ธรรมดาเพื่อทำให้เราเข้าใจ

แต่ถ้าธรรมดา ธรรมาคืออวิชฺชา ธรรมาคือมันเปลี่ยนแปลง แต่ถ้ามันเหนือธรรมดา
ไป เหนือธรรมดา เพราะเหนือการเปลี่ยนแปลงใดๆ ทั้งสิ้น อันนั้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าตรัสรู้แล้วเป็นวิมุตติสุขๆ สุขอันแท้จริงมันเป็นสุขอย่างนั้น แต่ประสาโลกมันเป็นสุข
จอมปลอมไป ความจอมปลอมมันไม่แน่นอนหรือ มันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สรรพสิ่งในโลก
นี้เป็นอนิจจัง ไม่มีสิ่งใดคงที่ ไม่มี มันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มันถึงมีความจอมปลอมไป แต่มี
ความสุขอยู่ ความสุขชั่วครั้งชั่วคราว แต่ความสุขชั่วครั้งชั่วคราวนี้ก็เป็นความปรารถนาของ
สังคม ของโลกเรา

เวลารัฐบาลทุกรัฐบาลเขาบริหารเพื่อความสงบสุขในสังคม ถ้าความสุขในสังคมมันก็
ของชั่วคราว ของชั่วคราวเพราะอะไร เพราะมันต้องมีปัจจัย มีสิ่งใดเกี่ยวพันมันถึงจะมีความสุข
ขึ้นมาได้ ถ้าความสุขอย่างนี้มันแสวงหาขนาดไหน มันเป็นวัตถุ แล้วมันไม่เสมอภาค

เวลาบอกว่าประชาธิปไตยๆ

กำปั้นเล็กกำปั้นใหญ่ไม่ประชาธิปไตยหรือ กำปั้นใหญ่มันเอาเปรียบตลอดเวลา
ประชาธิปไตยมันก็เป็นแค่คำพูด มันเป็นแค่อ้างอิงเพื่อมันจะเอาเปรียบนะ

แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนาะ ดับความเร่าร้อน ดับความเร่าร้อนใน
หัวใจของสัตว์โลก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ ปรารถนามาจะ
เป็นกษัตริย์ เวลาจะได้เป็นกษัตริย์แล้วต้องเสียดสละสิ่งนั้นออกมา สละสิ่งที่เป็นโลกออกมา
เพราะถ้าเป็นกษัตริย์มันก็เกิด แก่ เจ็บ ตายทั้งนั้น มันจะไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย มันแสวงหา

ที่ไหน แสงหากี่แสงหาด้วยพรหมจรรย์ ถ้าพรหมจรรย์แลงมาด้วยอะไร ความสงบระงับ สงบระงับจากภายนอก

ถ้าภายนอกนะ ไปที่ไหนก็ครึกครื้น มีความสนุกสนาน เราชอบ ไปที่ไหนเรามีความสงบ มีความระงับ เราไม่ชอบ ไม่ชอบเพราะอะไร เพราะมันไม่เข้ากับกิเลสใจ กิเลสมันต้องการความฟุ้งซ่าน กิเลสมันต้องการความพอใจของมันนะ มันแสวงหาของมันเพื่อตามกิเลสของมัน เราได้สิ่งใดมาเติมเต็มมาก็เป็นความสุขของมันๆ ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะดับไฟ ดับไฟในหัวใจของเรา

ดูไฟสิ ไฟเวลามันเผาผลาญสิ่งใด ถ้ามันเผาไม่หมดมันยังเหลือเชื้ออยู่ นี่ก็เหมือนกัน เราบวชเป็นพระๆ ธรรมชาติจะดับไฟในหัวใจของเรา แต่ไฟมันไหม้ เวลามันไหม้ มันให้ความร้อน มันให้ความทุกข์ความยากทั้งนั้นนะ บวชเป็นพระมาเพื่อประพฤติปฏิบัติ มนุษย์จะล่วงพ้นทุกข์ด้วยความเพียร ความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะนั้นเป็นตบะธรรม ตบะธรรมมันเผาเผา กิเลสใจ

แต่กิเลสมันมาก ขยะมันมาก แล้วมันจุดไฟไม่ติด ถ้าขยะมันมาก กองขยะเปียกมันล้น มันกองเท่าภูเขา จุดอย่างไรมันก็ไม่ติด จุดอย่างไรก็ไม่ติด เวลาภาวนาสัมลูกคลุกคลานกันอยู่นี่ไง ขยะมันจุดไม่ติด มันเผาไม่ได้ มันไม่มีตบะธรรมไปเผามัน แต่ถ้ามันมีตบะธรรมนะ จุดให้มันติด จุดให้มันติด กระจายเปียกมันจุดอย่างไร จุดลำบากไหม เราทำความสงบของใจแต่ละครั้งแต่ละคราวทุกข์ยากไหม

มันทุกข์ยากทั้งนั้นนะ แต่ถ้าขยะมันไม่เผา มันไม่เผา มันก็จะท่วมท้นไป มันจะส่งกลิ่นเหม็นไป มันจะทำลายสภาวะแวดล้อมไปทั้งนั้นเลย นั่นคือขยะในหัวใจใจ นี่ขยะในหัวใจ ธรรมชาติจะดับไฟๆ แล้วไฟมันอยู่ไหนล่ะ ไฟมันอยู่ไหน ศีล สมาธิ ปัญญา ศีล สมาธิ ปัญญามันก็มีแต่ชื่อ ไปศึกษามาขนาดไหนก็มีความรู้ๆ ความรู้แต่ข้างนอก แต่ในหัวใจมันดินรน

แต่ถ้ามันมีความซื่อสัตย์ ทาน ศีล ภาวนา ถ้าระดับของท่าน “ทานทำไม่ต้องทำ ทำทานทำไหม”

ทำทานขึ้นมาถึงขยะใจ ขยะถ้าไม่เจียให้มันแห้ง มันจะไปจุดมันติดไหม นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราไม่มีระดับทาน ทานมันคืออะไร ทาน สิ่งใดเราได้มา ใครไม่รักไม่สงวน ถ้าของไม่รักไม่

สงวนก็ไม่ใช่คนนะสิ ถ้าคนไม่มีสติปัญญาจะรักของของเราไหม เราหามาด้วยกำลังของเรา แล้วเราเสียสละไปเพื่ออะไร ของรักของหวง เวลามันเสียสละออกไป เสียสละออกไปเพื่อความตระหนี่ถี่เหนียวไง แล้วมันสละไม่ได้ คนให้คนไม่ได้ ถ้าคนให้หนักบวชได้

เวลาคนให้คนทุกข์คนจน คุณติ เวลาคนทุกข์คนจน เราอยากช่วยเหลือเขาเงื่อนงานเขา ถ้าเราให้เขาไป ถ้าให้เขาไป เขาก็มีความสุขมีความสุขได้ชั่วคราว ถ้าเราเห็นรอยยิ้มของเขา เราเห็นเขาพ้นจากทุกข์ไป เราพอใจไหม มันเป็นบุญไหม ทีนี้เวลาบุญของเรา ผู้ทรงศีลๆ เนื่อนาบุญของโลกๆ ใจ ให้ที่ไหนก็ได้

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เทวดามาถามว่า “ควรทำบุญที่ไหน”

“ควรทำบุญที่เธอพอใจ”

เพราะมันพอใจมันทำได้ ของของเรา เรารักเราหวง เราไม่พอใจเราให้ไม่ได้หรอก เขาจะสูงส่งขนาดไหน เราไม่รู้จัก เราไม่เข้าใจ เราก็ไม่ให้ มันต่ำต้อยขนาดไหน ถ้าเราเข้าใจว่าถูก เราจะให้ มันให้ไปเพราะมันพอใจใจ มันพอใจ มันวัดค่าไม่ได้

แต่เวลาถามว่า “แล้วถ้าเอาถึงผลของมันล่ะ”

“ผลของมันก็ต้องอยู่ที่เนื่อนาบุญ”

พอเนื่อนาบุญ เราถึงแสวงหาใจ เราเชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราศรัทธา เราถึงทำบุญกับผู้ถือพรหมจรรย์ ถ้าถือพรหมจรรย์ พรหมจรรย์ที่สะอาดบริสุทธิ์ของเขา ถ้าพรหมจรรย์ที่สะอาดบริสุทธิ์นะ พรหมจรรย์เพื่อพรหมจรรย์ไง พรหมจรรย์ไม่ใช่เพื่อสิ่งใดทั้งสิ้น ถ้าพรหมจรรย์เพื่อพรหมจรรย์ เลี้ยงชีพด้วยปถิแข็ง คำว่า “เลี้ยงชีพด้วยปถิแข็ง” อยู่ด้วยศรัทธาของมนุษย์ อยู่ด้วยศรัทธาของเขา เวลาเขาจะใส่บาตรของเขาเพื่อบุญกุศลของเขา ถ้าเขาไม่มีการกระทำ ไม่มีพระ เขาจะทำบุญของเขาได้อย่างไร

ไอ้พระๆ พระเราแสวงหาเพื่อจะดับไฟภายในของเรา ถ้าจะดับไฟภายในของเรา มันต้องมีความสงบ มันต้องมีศีล มันต้องมีความปกติ มันต้องมีความมั่นคงของใจ ถ้ามีความมั่นคงของใจ ถ้าไปทำงานทางโลกมันจะมีความปกติไหม มันก็มีทางจงกรม นั่งสมาธิภาวนาของเขา แล้วเขาจะดำรงชีพอย่างไร เขาดำรงชีพด้วยปถิแข็ง

นี่ไง เราถึงว่าระดับของท่าน ทำไมต้องทำงาน ทำทานก็สร้างอำนาจวาสนาบารมีกับหัวใจดวงนี้ไง หัวใจดวงนี้ที่จะทำบุญกุศลเพื่อมันๆ เพื่อมันเพราะอะไร เพื่อมันเพราะมันมีวุฒิภาวะ

คนเราเคยเสียสละ สิ่งใดมันของเล็กน้อยทั้งนั้น ถ้าเห็นสิ่งใดเขาข่มขู่กัน กดขี่กัน เราเห็นแล้วเรารับไม่ได้ เราเห็นแล้วเรารับไม่ได้ แล้วเราไม่ทำอย่างนั้น เราไม่ทำอย่างนั้นเพราะหัวใจมันมีคุณธรรม หัวใจมันมีหลักมีเกณฑ์ เรามองเห็นสภาพอย่างนั้นนะ มันขวางตา แต่มันขวางตา มันเป็นกรรมของสัตว์ไง

เราจะบอกว่าทุกคนต้องเสมอภาค ทุกคนต้องเท่ากัน มันไม่มีในโลกนี้หรอก เพราะความคิดของคนไม่เหมือนกัน ทิฐิฐิมานะของคนไม่เหมือนกัน มุมมองของคนไม่เหมือนกัน ความเห็นของคนไม่เหมือนกัน ทำบุญในที่เดียวกัน คนทำด้วยศรัทธาด้วยความเชื่อของเขา ด้วยความเคารพรักของเขา เขาจะได้บุญของเขาเพราะเขาสุขใจของเขา คนทำบุญที่นั่นด้วยความกลางแกลงใจ ทำด้วยความสงสัย เขาก็ได้ความสงสัยของเขาไป คนที่ทำบุญที่นั่น จิตใจของเขา โคนบังคับมา เขาทำสักแต่ว่าโยนทิ้ง โยนทิ้งมันก็ได้ธรรมะที่เขาโยนทิ้งไป แต่ถ้ามันมีศรัทธา ความเชื่อของมัน มันได้มาจากหัวใจของมัน นี่ระดับของท่าน

ทานแล้วมีศีล ธรรมจะดับไฟๆ จะดับไฟที่ไหน จะดับไฟข้างนอก คุณิ เวลานั้นกผจญเพลิงเขาต้องไปสละชีวิตเลย เขาตายคากองไฟนั่นนะ นี่ก็เหมือนกัน นักบวชๆ เรา เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าทำของมันไม่ได้ มันล้มลุกคลุกคลานกับกิเลส ว่าธรรมะ ศีล สมาธิ ปัญญา สิ่งที่ปรารถนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าเธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเกิด อย่ามีสิ่งอื่นเป็นที่พึ่งเลย แล้วมันพึ่งที่ไหนล่ะ จะแสวงหาอยู่นี้ ทำไมมันทุกข์ยากขนาดนี้ล่ะ

มันต้องแลกมาด้วยความเพียร ความวิริยะ ความอดสาหะ เวลาเขาบอกว่าธรรมะมันปล่อยวางใจ ธรรมะเป็นความว่างใจ ทุกคนก็มานอนตีแปลงเลย ธรรมะเมื่อไหร่มันจะได้สักทีใจไม่มีสิทธิ์หรอก ซึ่ลอยน้ำ สวะมันไปตามน้ำนั่นแหละ

แต่ถ้าเธอจงมีธรรมะเป็นที่พึ่งเกิด มันก็ต้องมีสติธรรม มีสติก็มีคุณค่า มีคุณค่าตรงไหน เราไม่เคยใช้ประโยชน์มัน เราก็ไม่เห็นคุณค่าของมันไง ทั้งๆ ที่มันเป็นประโยชน์ในตัวมันเองอยู่แล้ว เวลาเรารุ่มร้อน เรามีความวิตกกังวลนะ ถ้ามีสติสัมปชัญญะยับยั้งมันได้ นี่ไง สติธรรมๆ มันมีคุณประโยชน์ขนาดไหน มันมีคุณประโยชน์ให้คนไม่เป็นเหยื่อ มันทำให้คนไม่โดนเขาชัก

นำไป มันทำให้คนยับยั้งความรู้สึกนึกคิดของคนได้ มันทำให้คนมีความร่มเย็นเป็นสุขได้ เวลาเราใช้มันๆ

แต่เราไม่ได้ใช้มัน เราได้แต่ซื้อแวนมันไว้ สติอยู่นั่น แต่กุผลอ กูไปตามอารมณ์กุตลอด กูมีแต่ความทุกข์ความยาก แล้วบอกว่าทำบุญแล้วก็ได้บุญ ทำบุญไม่ได้บุญ

บุญคืออะไร บุญมันก็มีสติมีปัญหาความรู้รอบตัวเองนี่ไงคือบุญ คนที่มีปัญญามากๆ คุณิเขาทำบุญกัน เวลาเขาทำบุญ เขาก็รักใคร่น มีแต่ความสุขของเขา

เวลากัททียะที่ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เขาบอกว่า “ศาสนาไหนก็ดี ศาสนาไหนก็ดี แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าอย่างไร”

“ศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนานั้นไม่มีผล จิตใจดวงใดไม่มีการประพฤติปฏิบัติ จิตใจดวงใดไม่มีศีล สมาธิ ปัญญา ผลจะเกิดจากที่ไหนไม่ได้ ไม่มี ฉะนั้น เธออย่าถามให้มากไปเลย เรามีเวลาน้อย ให้บวช”

เวลาบวชไปแล้ว เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็พยายามกำหนดสมบัติเพื่อจะทำหน้าที่ของตน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน กัททียะ พราหมณ์ผู้เฒ่าประพฤติปฏิบัติเต็มที่เลย ประพฤติปฏิบัติเต็มที่ ปฏิบัติเพื่อถวายบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เขาได้เป็นพระอรหันต์ในคืนวันนั้นนะ คำว่า “เป็นพระอรหันต์ในคืนวันนั้น” มันเป็นที่ไหนล่ะ

นี่ไง ศีล สมาธิ ปัญญา ศีล สมาธิ ปัญญา ผู้ที่มีสติปัญญา เธอจึงมีธรรมเป็นที่พึ่งเกิด แล้วก็รอนอนให้มันมา ธรรมะเมื่อไหร่จะมาเสียที ฉันททำบุญมหาศาล

ทำบุญก็คือทำบุญ ทานก็คือทาน มันไม่ใช่มรรค ถ้าเป็นมรรค มรรคของฆราวาส ฆราวาสเขาก็ทำคุณงามความดีของเขา ก็เป็นมรรคหยาบๆ ของเขา นี่ระดับของท่านไง แต่ถ้าระดับของศีล ระดับศีล ไปที่ไหนเขาร่มเย็นเป็นสุขของเขา เขามีสติปัญญารู้เท่าอารมณ์ความรู้สึกของเขา เขารักษาจิตเขาให้เป็นหนึ่ง ไม่พาดพิงกับอารมณ์ใด ถ้าไม่พาดพิงกับอารมณ์ใด มันเป็นที่เสรีภาพ มันเป็นที่อิสรภาพในใจดวงนั้น นี่ไง สติธรรม สมาธิธรรม

เวลาสติธรรมๆ เราก็สติ ก็แขวนมันไว้ กูก็รู้จักสติ แต่กูรู้ร้อน กูมีแต่ความทุกข์ แล้วสติมันอยู่ไหนล่ะ แล้วเวลามันเป็นสมาธิ จิตมันเป็นหนึ่งใน มันไม่พาดพิง มันเป็นอิสระของมัน มันมีคุณภาพขนาดไหน เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด แล้วธรรมมันอยู่ไหนล่ะ สติธรรม สมาธิธรรมมันอยู่ไหน ถ้าคนเคยมี คนเคยทำ คนเคยมี คนเคยทำเหมือนกับหมอ หมอเขาศึกษามา เขารู้ว่าอะไรเป็นเชื้อโรค อะไรเป็นสิ่งที่ประ โยชน์ อะไรเป็นสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์

นี่ก็เหมือนกัน คนที่เขาทำ เขาก็ฝึกหัดสติมา เขามีสติมีปัญหา สติ ธรรม โสถมันยับยั้งได้ เขาว่าอันนี้มันเป็นประโยชน์ เวลาเขาได้สมาธิขึ้นมา เขาว่าอันนี้เป็นประโยชน์ แล้วสิ่งใดที่มันเป็นโทษกับมันล่ะ โทษของมันคือการคลุกคลี โทษของมันคือการจี๋ไม้ โทษของมันคือการขาดสติ โทษของมันนะ แล้วเขาจะทำโทษไหม ถ้าคนเขาทำของเขาได้ เขาจะไปเอาสิ่งที่เป็นโทษกับมันไหม

เขาก็ต้องหาสิ่งที่เป็นประโยชน์กับมันใช้ใหม่ เขาอยู่ในที่สงบสงัด เขาก็มีคุณธรรมในใจของเขา เขาก็มีศีลของเขา เขาจะไม่ไปในที่โจจร เขาจะไม่ไปที่นั่น เพราะอะไร เพราะมันเป็นโทษกับใจ คนที่เขาว่าอะไรเป็นโทษเป็นภัย แล้วเขาจะไปแสวงหาสิ่งที่เป็นโทษเป็นภัยไหม นี่ไง ถ้าครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ท่านมีคุณธรรมของท่าน ท่านจะรักษาตรงนี้

นี่ไง แล้วเวลาเกิดปัญญา ปัญญาที่มันเกิดขึ้นมามันจะแตกต่างกับปัญญาของเราเลย ปัญญาของเราเป็นโลกีย์ปัญญา ปัญญาจากโลก ปัญญาจากข้อมูล ปัญญาจากภวาสวะ ปัญญาจากภพ ปัญญาจากปฏิภาณไหวพริบ ปฏิภาณของเราเนี่ย ความรู้สึกของเรามันเกิดจากไหน ทุกอย่างต้องมีที่ เกิด ทุกอย่างต้องมีเหตุมีผล มันไม่ลอยมาจากฟ้า

ความคิดเกิดจากจิต จิตของคนมีอำนาจวาสนาบารมี มันจะคิดแต่คุณงามความดี มันจะคิดเพื่อประโยชน์ จิตของคนมันเป็นพาล มันจะคิดแต่เป็นโทษ แล้วมันคิดมาจากไหน มันคิดมาจากไหน? มันคิดมาจากจิต จิตมันมาอยู่ไหน จิตมันอยู่ไหน จิตมันเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ มันได้ทำบุญกุศลของมัน ได้ทำบาปอกุศลของมันมา มันเป็นจรดินิสัยของมันมา มันจะมีความคิดอย่างนั้นโดยสัญชาตญาณ โดยปฏิภาณไหวพริบของมัน

คูตี เวลาพระอรหันต์นะ สำเร็จเป็นพระอรหันต์แต่ละประเภทๆ คูตี เอตทัคคะแต่ละประเภทเพราะอะไร ก็เพราะอันนี้ เพราะจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันได้สร้างของมันมา มันได้ทำของมันมา มันทำของมันมา

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตั้งอัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวา พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ สงฆ์เขาบอกว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าลำเอียง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำไมไม่ตั้งพระอัญญาโกณฑัญญะเป็นสงฆ์องค์แรกของโลก พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะมาทีหลัง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกท่านไม่ได้ทำอะไรเลย ท่านทำตามข้อเท็จจริง มันเป็นสมบัติของพระสารีบุตร มันเป็นสมบัติของพระโมคคัลลานะ เขาเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เขาปรารถนามาเป็นพระอัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวา ท่านได้สร้างบารมีของท่านมา มันเป็นสมบัติของพระสารีบุตร ของพระโมคคัลลานะมา ที่เขาได้สร้างสมมาในวัฏฏะ เขาทำของเขามา เขาทำของเขามา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพียงบอกเขาว่าเขาทำของเขามา เขาก็ตั้งให้เป็นอย่างนั้น

คนที่ไม่ได้ทำมาๆ ก็นี้ไง คนที่ไม่ทำมา จริตนิสัยที่มันทำแต่ความเลวมา มันคิดแต่เรื่องเลวๆ แต่คนที่ทำคุณงามความดีๆ มา มันก็คิดแต่เรื่องดีๆ ไซ้ไหม แต่จิตทุกดวงไม่มีใครทำดีมาตลอด คนเรามันขาดสติ มันได้ทำอะไรมา มันก็มีดีมีเลว ฉะนั้น เวลามันมีดี เวลาคิดแต่เรื่องดีๆ เราควรจะเร่ง ควรจะเพิ่มพูน เขาเรียกค้นเร่ง เวลามันคิดแต่เรื่องเลวๆ เราต้องมีเบรก มีสติสัมปชัญญะเบรกมันๆ ไม่ให้มันเกิดขึ้น ไม่ให้มันพอกพูนขึ้นมาในใจของเราอีก ถ้ามันพอกพูน เชื้อมันมีอยู่แล้ว ก็เลศค้นหาความทะยานอยากในหัวใจ เชื้อมันมีอยู่แล้ว แล้วอะไรเข้าไป กระตุ้นมันๆ

เราเกิดมาพบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนอย่างนี้ๆ ใจ เวลาสอนอย่างนี้ สอนให้จิตใจมันฉลาด สอนให้คนฉลาดกับอารมณ์ ฉลาดกับความรู้สึกของเรา ความดีความชั่วมันอยู่ที่นี้ เจตนา เจตนา มันเป็นคนชี้กรรม เจตนาทำอะไร เจตนามันออกไปอย่างไร แล้วเรามีคุณธรรมมากน้อยแค่ไหน

เราเองมีกรรมเป็นที่พึงเกิด อย่ามาสิ่งอื่นเป็นที่พึงเลย มันตรงนี้ เรามีสติมีปัญญาเป็นที่พึง เราเชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ แม้แต่

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังกราบธรรม ธรรมมันเหนือโลก เหนือวิญญูะ มันมีคุณภาพ ขนาดไหน แต่พวกเราเข้ากันไม่ถึง พวกเราเข้ากันไม่ถึงก็ชายขอบ ชายขอบก็ยังดี เห็นกระแสมัน บ้าง แต่ชายขอบ

แต่ทำจริงๆ แล้วเขาไปอินเดียกัน ไปสังเวชนียสถานทั้ง ๔ นั่นก็เป็นสถานที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านเคยอยู่ที่นั่น แต่เวลาของเรา เราพุทธโธๆ นะ เราจะเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธะกลางหัวใจ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน พุทธะอันนี้ เราปฏิบัติได้ แล้วถ้ามันรู้มัน เห็นของมัน นี่ไง กราบธรรมๆ ใจ แล้วเรามีคุณค่าไหม มนุษย์จะมีคุณค่าไหม หัวใจจะมีคุณค่าไหม ความคิดความชั่วในใจของเราจะมีคุณค่าไหม แล้วถ้ามีคุณค่า คุณค่านี้นั้นมาจากไหน

คุณค่านี้นั้นมาจากเราเชื่อ เราเชื่อเราศรัทธาเราถึงคั่นคว่ำ เราคั่นคว่ำ เราถึงพยายามกระทำ แล้วถ้ากระทำมันเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา บุคคล ๔ คู่ จิตดวงหนึ่งเป็นได้ถึงบุคคล ๘ โสคาปัตติ มรรค โสคาปัตติผล สกิทาคามีมรรค สกิทาคามีผล อนาคามีมรรค อนาคามีผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล บุคคล ๔ คู่ จิตมันพัฒนาขึ้นมาเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป บุคคล ๔ คู่ มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ มันเกิดที่ไหน เกิดในตำราหรือ เกิดที่ไหน

เกิดในหัวใจของสัตว์โลก เกิดในหัวใจที่ทุกข์ๆ ยากๆ อยู่ที่นี่ หัวใจที่ทุกข์ยากอยู่ที่นี่เพราะ มันมีตัณหาความทะยานอยาก มีกิเลสครอบงำมันมา มันถึงพาให้เราหมุนเวียนไปในวิญญูะ แต่ พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะมีแรงปรารถนาเป็นอัครสาวกเบื้องซ้าย ท่านถึงได้สร้างบารมี ของท่านมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระศรีอริยเมตไตรยข้างหน้า ท่านก็สร้างของท่าน มา ท่านปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย ทำกันมาขนาดนั้น พระ สารีบุตร พระโมคคัลลานะทำของท่านมา ท่านทำของท่านมา เวลาถึงโอกาสของท่าน ท่าน ประพฤติปฏิบัติของท่านถึงที่สุดของท่าน

ฉะนั้น เวลามันจะเป็น มันก็เป็นจิตของเรา เราต้องการทรัพย์สมบัติของเรานะ เราไม่ ต้องการทรัพย์สมบัติของใคร เราไม่ต้องการ เราเป็นสาวกสาวกจะได้ยินได้ฟังธรรมะขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเป็นสาวกสาวกจะมีผู้ชี้แนะ แต่เวลาเราประพฤติปฏิบัติ เราทำความ จริงของเรา เราก็ปรารถนาสมบัติของเรา เราอยากได้มรรคได้ผลในใจของเรา เราไม่ต้อง ปรารถนาของใครหรอก แต่เราก็พึ่งพา พึ่งพา คุณติ เป็นหมู่เป็นคณะ เป็นผู้ชักนำกัน เป็นสังคมที่ ชักนำกันขึ้นไป

หลวงตาท่านบอกว่า จิตที่สูงกว่าดึงจิตที่ต่ำกว่าขึ้นมา ต่ำกว่า นี่มันละเอียดไป

“พระทำอะไร เห็นนั่งอยู่ทั้งวัน ทำอะไร พระไม่ทำอะไรเลย”

แต่เขาทำมรรคทำผลในใจของเขาเนาะ การเอาใจไว้ในอำนาจของเราเป็นงานที่หนักหนา
สาหัสสากรรจ์นะ เอาใจไว้ในอำนาจของเรา แล้วใช้ตบะธรรมแผดเผามัน ทำเพื่อประโยชน์กับ
เรา เพื่อหัวใจดวงนี้ไง เราจะเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่ามกลางหัวใจของเรา เอวัง